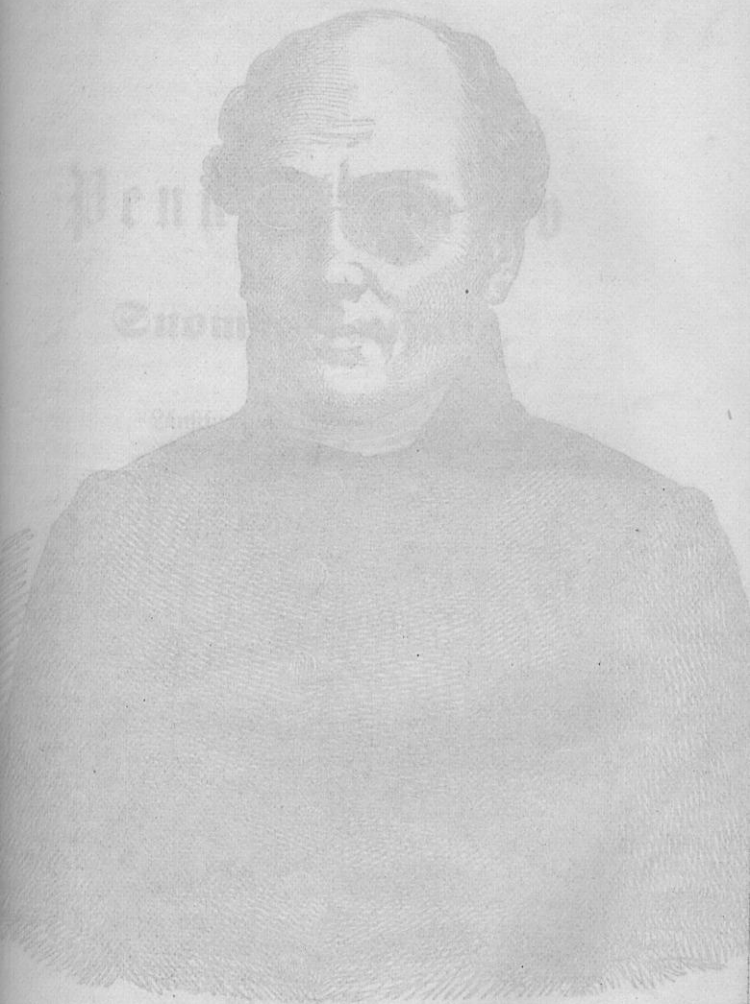

318.IX.31.

Johann Ludwig Zimmermann, 1771

Verlag des Verlegers in Leipzig

Johan Ludwig Nuneberg.

Penni-kirjasto

Suomen kansalle.

Länfisuomalaisten toimittama.

Wähästä paljo tuleevi,
Kipinästä tuli suttu.

V. Johan Ludwig Runeberg.

Helsingissä

Suomal. Kirjal. Seuran firjapainoessa, 1867.

P. Th. Stolpen kustannuksella.

Ekö totta, lukijani? Kuwa, jonka näet ensimmäisellä lehdellä on sinulle ihan outo ja tuntematon, ja nimi, joka seisoo kuwan alla, kuuluu sinusta yhtä oudolta? Niinpä pelkään olewan, waikk'ei todella niin olla pitkäsi. Se mies, jonka kuwan tässä näet ja jonka nimeä nyt kentiesi ensi-kerran kuulet mainittawan, se mies kuitenkin ansaitsee sinun ja sinun kansalaistesi ei ainoastaan likintä tuttavuutta, waan suurinta rakkautta ja kunnioitusta. Kuka on sitten tämä mies? Mitä on hän tehnyt? Uskotkos minua, kun sanon, että hän on mitä mainiompia miehiä, jotka Suomessa owat päivän waloa nähneet, ei ainoastaan nyhkaifuisista, waan menneinäkin aikoina eläneistä? Hän on niitä, jotka pyhittäen rikkaan henkensä lahjat köyhälle, syrjäiselle isänmaallensa, owat tehneet tämän isänmaansa tunnetuksi ja arwossa pidetyksi toisellakin puolella Suomen rajaa, Europan siwistyneitten kansain kesessä. Monelle muukalaiselle, jok'ei muuten Suomen maasta ja Suomen kansasta paljon mitään tietäisi, on tämän miehen nimi tuttu, ja samassa se kansakin, jota hän on ja jonka luonnetta ja waiheita niin jalosti runoissaan on kuwaillut.

Tämä mies, Johan Ludwig Runeberg, on, näet, Suomen suurin runoilija. Runebergiko Suomalainen runoilija? keskeyttänee ehkä joku lukijoistani. „Enpä koskaan, luullakseni, hänen sepittämiä runoja ole nähnyt, enkä kuullut. Wai onko ne arkkiiwisut, joita niin mieluisesti ympäri maatamme luetaan ja lauletaan, onko ne hänen tekemiänsä? Ne owatkin“, lisää ehkä vielä, „niin kauniita, että kyllä tekijällensä kunniaa ja

arwoa antanewat". Tähän arwosteluusi tosin, jos tah-
toisinki, Ten woi wastata muuta kuin että ihan mah-
dotointa olisi semmoisen miehen kuin Johan Ludwig
Kuneberg sepittää sellaista lorua, jota suuri osa noita
arkkiwiijsuja oikeastaan sisältää. Moni ehkä kummel-
sinee sanojani, mutta kyllä se sentään niin on, ett'ei
noista arkkiwiijsuista juuri ole mihinkään, ja että hä-
wiö olisi jotensakin keskinkertainen, jos niitä ensinkään
ei löythyisi. Niissä ei hawaita sitä runollis-intoa, sitä
ylwää tuntoa ja mieli-jaloutta, jota aina on haettava
todellisissa runoissa, ja niissä aina löythykin, josko
muuten todella owat hyviä ja kauniita.

Kummastut, lukijani, ehkä vielä enemmän, kun
kuulet, että Kuneberg ei olekaan mitään Suomeksi ru-
noillut, että hän kokonaan onkin Ruotsinkielinen runo-
niekka. Ja sentään sinulta waaditaan ettäs kunnioitat
ja rakastat nimeänsä. Mitä puhetta, arwellee joku,
tämä on?

Kummalta se aluksi kuuluuikin, sen mielelläni myhön-
nän, että Suomalaiselta waaditaan erinäistä rakka-
utta ja mielisuosiota Ruotsinkieliseen runoilijaan, jota
hän lainkaan ei hymärrä, mutta sywemmin asian lai-
taa tutkittua tosin on myhönnettävä, että tässä suhteen
tämä vaatimus on ihan paikallaan. Tosi kyllä, Ku-
neberg on sepittänyt runojansa Ruotsin kielellä, sillä
kielellä, joka nyhky-aikoihin asti on ollut, ja vieläpä
nytkin suurinmaksi osaksi on, siwistyneitten kielenä
Suomessa, mutta siitä ei suinkaan seuraa, ett'ei hän
olisi Suomalainen yhtä hywin kuin moni muu, jot'ei
sanaakaan Ruotsia taida, tawuakaan Wenskaa wään-
tele. Sillä syhdän, henki, mieli=laatuhan se kuitenkin on,
joka Suomalaisen, niinkuin muunkin kansalaisen, tekee.

Onko siis kieli jotakin ihan ulkonaista ja syrjä-
näistä? Ei suinkaan, ei. Luonnollisinta on että pu-
hun sitä kieltä, laulan sillä kielellä, jota kansain, jo-
honka olen luettava, käyttää. Niinpä luonnossakin
on tapana, jos wertaelemme eläinten ääniä ihmisten
kieleen ja puheesen. Samallaisilla lintusilla on samal-
lainen ääni. Leiwonen wisertää ihan samalla tapaa
kuin äitinsäkin ja kaikki muut leiwoset. Näen kukuunta

lewäällä, jota tyttö, sulho mielessä, niin hartaasti kuuntelee, on aiwan saman kaltainen kuin niittenkin, joita tytön äitin-äiti nuoruudessaan yhtä hartaasti kukseli. Näin on wiisas Raikkivalta säätänyt. Eikö siis ihminen rakastaisi ja kähttäisi sitä kieltä, jota omaisensa, maanmiehensä, kansalaisensa omanansa kähttäwät? Tosin kyllä. Mutta toista onkin lintujen ja muiden luontokappalten ja toista järjellisten ihmisten laita. Me rakastamme äitin-kieltämme ja kähttäimme sitä niin muodoin, koska sillä yksinänsä on woimaa omituista ajatustapaamme, mitä sijällisimpiä tunteitamme tulkita ja ilmoittaa. Me rakastamme sitä sen wooksi, että se on sen hengen tekemää, joka sisänsämme liikkuu ja on osoituksena koko sen kansan hengellisestä omituisuudesta, johonka kuulumme.

Mutta katsoppas, mitenkä kielen suhteen rakkaassa isänmaassamme laita on ollut aina meidän aikoihin saakka. Suomessa on kähretty — ja kähdetään vieläkin, niinkuin kaikki tiedämme — kahta kieltä: Ruotsin kieltä, joka on ollut, ja vieläkin on, oppineitten ja siwistyneitten kielenä, ja rahwaan, kansan kieltä: Suomenkieltä. Tammöinen asiain laita on, näet, tullut siitä, että Suomen maa ja Suomen kansa puoliseitsemättä vuosisataa on ollut waltiollisesti yhdistettynä toiseen kansaan, sitä etewämpi siwistyksessä ja kaikessa tiedossa ja taidossa. Luonnollistahan siis olikin, että tämä toinen kansa — Ruotsin kansa — waijuttui Suomalaisiin, että nämä siltä oppiwat ja vastaanottiwat jotakin. Niinpä aina käypi maailmassa, jo itse asian mukaan, että woimallisempi, tietävämpi, enemmin harjaantunut tekee wallan-alaiseksi toisen, joka on heikompi, taitamattomampi, harjaantumattomampi, ja waijuttaa häneen. Niin tässäkin käwi. Ruotsalaiset kun toiwat kristinopin ja siwistyksen Suomeen, toiwat mhöskkin niiden keralla ruotsalaisuuden.

Mutta aiwan wäärä olisi kuitenkin sentähden sanoa, että kaikki, jotka Ruotsin kieltä puhuiwat, eiwät ensinkään olisi olleet Suomalaisia.

Ja mitä erittäin Runebergiin tulee, josta nyt kshymys onkin, niin on hän, niinkuin jo sanottiin, ja

on ikipäiwiksi olewa, Suomalainen runo-niekka. Hän on laulanut kansallensa wieraalla kielessä, se on totta, (hän onkin syntynyt ruotsinkielisessä paikkakunnassa Pohjanmaalla), mutta sentäänkin on hän meidän, on hän Suomalainen. Sillä ilman sitä, että hän Suomessa on syntynyt, Suomessa kaswanut ja kaisen ikänsä elännyt, on runojensa laatu semmoinen, että niissä, niin sanoakseni, joka rivistä puhuu Suomalaisuutta, joka säwelestä wäwähtää omituinen isänmaallinen henki. Hänen sanoistaan loistaa hellä rakkaus siihen maahan, jossa hän on syntynyt, sen laaksoihin, järwiin ja sa-loihin, waan rakkautta ainoastaan niissä et näe, niissä näet mhös selwästi, että hän todella elää kansansa elämää, tuntee sen tunteita ja niistä innostuu hartaa-sen kantelensa soittoon. Hän ei rakasta ja kuwaele ainoastaan maamme luontoa, jota hän näyttää niin hywin tuntewan, hän kuwaelee runoissaan kansan, joka tätä maata wikselee, niin eläwästi, niin luonnollisesti, ett'ei tosin muu kuin warsinainen Suomalainen sitä niin woisi tehdä. Hän näyttää hymärtävän Suomen kansan luonnetta niin kuin ainoasti samaan kansaan kuuluwa sen hymärtää woi. Kuwauksisiansa ei ole teeskennelthä, ulkoa opittua, niissä on luontaisuutta, siällistä eloisuutta, totuutta.

☞ Kun hän kuwaelee luonnon ihanuutta, mikä hellä rakkaus eikö silloin wawahda sulo-säwelistään! Liikut-tawalla hffinfertaisuudella laulaa hän nyt kewät-aamua ja sen puhdasta riemua, nyt kesä-hötä, sen waloa ja rauhaa, nyt syksyn tuloa, koska lehdot kellastuwat ja kukat kedolla lakastuwat ja walkenewat, ja joka Suomalainen, joka näitä lukee, todella kohta sydämesään tuntee, että perisuomalainen henki näistä vastaan sa leyhkää. Suuri osa Runebergin pienempiä lauluja onkin niin suomalaisten, Rantelettaressa löhythvien, kansanrunojen muotoisia, että hänen kerran on ollut täy-thminen julkisesti ilmoittaa, niiden ei olewan käännötsiä näistä runoista.

Mutta se ei olekaan näillä pienemmillä runoillaan kuin hän on tullut niin kuuluisaksi, ja joilla hän ansaitsee kansaltansa suurinta rakkautta ja kunnioittamista.

Jo tosin nekin ovat mestari-teoksia teeskentelemättömässä luonnollisuudessaan. Jo niissä hän tosin nähtäikse suurimmankin runoilijan wertaiseksi, mutta sentään voi sanoa hänen näillä ainoastaan ei tulleen niin mainioksi kuin hän on tullut, ja isänmaallensa niin suuri-arvoiseksi, kuin hän nyt on, ja aina on olewa. Tosi kyllä, jo mainio Suomen runoilija Ruotsin kielessä, piispa Franzén, jolle Runeberg kunnioituksen osoitteeksi oli lähettänyt yhden kappaleen ensimmäistä wihkoa pieniä runojaan, oli Ruotsista, mihinkä Franzén oli muuttanut, wastaukseksi tähän kirjoittanut että hän tätä wihkoa lukiessaan oli hawainnut, että suuri runoilija par'aikaa oli kaswamassa entisesä kotimaassansa, Suomessa. Tämöinen lause semmoiselta runoilijalta kuin Franzén itse oli jo on jotakin, mutta, niinkuin sanottu, toisilla runoillansa, enemmin kuin näillä nuoruuden tuotteillaan, on Runeberg suurimman kuuluisuutensa saanut.

Sen sai hän niillä teoksillansa, joissa jalosti kuwalee Suomen kansaa, sen luonnetta ja omituisuuksia. Näitä teoksia ovat „Hirwenhihtäjät“, „Hanna“ ja „Souluaatto“ nimiset kertoma-runot, näitä myös „Hauta Berhossa“ nimitetty runo ja se runokokous, joka hänen kansalaisillensa on rakastajin, nimittää: „Wänrikki Stål'in Tarinat“.

Ensin-mainituissa kolmessa teoksissa näyttää hän meille tarkasti ja selvästi kansamme rauhallista jokapäiväistä tointa ja elämää, waikka eri kohdissa ja eri alalla. „Hirwenhihtäjät“ nimisessä teoksessa wie hän meidät köyhään torppari-tupaan, ja kertoellessaan pärepihdistä ja liesi-walkeasta, kufosta orrella ja warsasta owen-suulla, näyttää hän kaikki tämän lukijalle niin selvästi, että luulisi omin silmin kaikki näkewänsä. Ja tuwan asujamista kertoo hän, kuinka ne ovat rehelliiset ja wakaat, hymmärtäwäiset ja thyythwäiset, mieltiwäiset, mutta sen ohessa, kun tarwe waatii, nerokkaat ja nutterat, ihan semmoisia, joita niitä wiefäkin milloin missäkin tawataan Suomen salomaisissa, esi-isien yksinkertaisia tapoja rakastawina. Torpasta taas saattaa hän meidät waralliseen ja uljaasen kartanoon,

jonka tuwassa näemme, kuinka piiat hiljaa hyräellen istuvat, ruffi edessä, rohtimia kehäten, siksi että yhtäkkiä nuo partasuu=äjät, reppurhysät, reppujensa aukaisemalla, kun silkki=huiwit rupeawat siintämään esiin, saawat tyttöjä houkutelluksi rukistaan lamahattamaan ylös ja ajaksi jättämään kehäämisen lemmon tehtäväksi. Suoaten ja ahnein silmin katselewat nyt tyttöparat noita ihmeteltäviä koristuksia, joita niin mielenpä teki, mutta joita eiwät saa, jos muuten ei kohtelias nuorimies osta kappaa tahi neula=paperia lahjaksi, tahi onneksi sattumalta läsnäolewa sulho, anteliaampana, walitse foreinta silkki=huiwia kultansa mielisuosioiksi. Tämmäkaltaista kertoolee Runeberg tässä runoelmassa, ja sitten kuinka miehet, kunnioitettu komissarius ensi-miehenä, käywät metsästäessä, jolloin olifin saalis oikein oivallinen. Mutta silk' aikaa käy juopunut reppurhysä talon launiinta tyttöä, sitä siweää Hetaa, waimonsensa pyhtämässä, mutta mitä wielä, ei hän tyttöä saanut, ruffaset hän sai. Miehet tulewat metsästä, ja ehtoolla tanssitaan kartanon tuwassa juuri aika lailla. Wieläpä wietetään Hetan kihlajaisetkin, Hetan, jonka urhea Matti Kurusta, waan ei mikään repunkantaja, saa emännäksensä.

Wielä mutkattomampi, mutta kaikessa mutkattomuudessaan wiehättävän kaunis on „Hanna“ niminen runoelma. Tässä kertoo runoilija rauhallisesta pappilasta maaseudussa. So lähenee Juhannuksen aatto. Wanha kunnioitettava kirkkoherra istuu lammarissaan, piippu suussa, alinomaan katsahtaen ulos alkunasta, eikä jo näkisi rakastetun poikansa tulewan Turusta, missä on ylioppilaana, eikä koko vuoden aikaan ole käynyt kotona. Mutta toisessa lammarissa istuu kangaspuiissa seitsemäntoista=vuotias tyttärensä, Hanna, poskittansa punainen kuin mansikka kaswanut warjossa, ja kutoo, kutoo ahkeraa. Yhtäkkiä kun kuulee kellon lyöwän, lakkaa hän työstänsä, laskee rullat ja langat koppaan ja pyyhkii kierukat hikisesta otsastaan. Sitten ukaijee alkunan, ja lemmu sireni=puista ja tuomista tuoksuu vastaan. Samassa nähy owensuusja wanha Susanna ihan hengesthyneenä. „Bian, manseli, pan-

kaa kampa hiuksiinne, kulta-formukset formiinne ja silkki-saletti kaulaan. So on jotakin tapahtunut. Usken juuri tuli mahtawa herra Wallesmanni tänne. Uudet oli hänellä rattaat, uusi hewonen, ja itse oli hän waatetettu ihan uuteen ihmeteltävän koreaan pukuun. Ja leppeä oli hän, ja ystävällisesti hän puhui, niinkuin muutkin ihmiset, se mahtawa herra. Mikä jo lieneekään? Warmaan on tullut kosio-tuumissa". Sydämeestä nauroi tähän seitsemäntoistawuotias. „Kuinka, jos olisi aikomuksensa semmoinen! Mutta kuinka hän, se wiidenkymmenen-wuotinen, näin nuoresta ja taitamattomasta huolisi! Ja jos niin olisi, mitä tehdä?" Ja niin olikin. Tyttöä hän olikin tullut pyhittämään. Mutta Hanna miettii ja tuumaelee. „Eipä hän häntä rakasta, mutta mitä, jos sentään meniisi niin rikkaan ja ylhäisen miehen waimoksi! Kuitenkin, (nyt katsoo hän ulos ja näkee ympäristön, sen lehdot, kuffulat ja järwet kiiltävän auringon säteisä) tämän kaikki tulisi siinä tapauksessa jättää. Kuinka taitaisi waihettaa kotiseudun, niin tuttu ja rakas, kuinka omaisensa, jos kohta kultaankin ja onneen! Rakkaampi toki on isäni ja kumat kotoni wainioilla. En niitä henno jättää". Näin miettii seitsemäntoistawuotias. Samassa wilkku rattaat tieltä ja matkustajat nostawat lakkia tyttölle alkunassa. Weli oli tullut ja muassaan eräs towerinsa, kiharatukka, iloinen ylioppilas. Isä hänen tuntee oman nuoruuden-ystävänsä eläväksi kumaksi, ja tervehtää tulleeeksi ei wieraana, waan ikään kuin omana poikanansa. Mutta tytön posket punottawat, ja kentiesi mitä ajattelikaan.

Ja päivä laskeutui ja nuoret meniwät kaikki kolme ihanata luontoa ihailemaan ja Juhannus-aaton kolkko-walkeita katselemaan. Ja käydään metsässä ja puuhataan leikkiä ja tosia, mutta kun mennään kotia, on Hanna rakastunut nuorukaiseen ja nuorukainen Hannaan, eikä se ole leikkiä waan toden totta. Kas niin nopeasti se käwi. Mitä owat kaikki rikkaat wanhat Wallesmannit wertaeltuina turmelemattomaan, iloiseen, kauniiseen nuorukaiseen? Sen Hanna nyt hawaitsi.

Kun tullaan sisälle, nähdään ukko waipuneena ma-

keaan uneen noja=tuolille, mutta jalkansa edessä sawui vielä puoli=sammunut piippu. Kaunis katsella oli lewossaan harmaapää wanhus. Ja tytön filmiin nousi khyneel ja armaisensa rinnalla lankentui polwilleen iän eteen ja suutelee hellästi ufon kättä. Ukko herää, kat=sahtaa kummeksien molempia polwistuneita, khyneel kiil=tää filmisfään ja siunaten sulkee hän rakastuneet isäl=liseen sylihinsä. Semmoinen se runoelma.

Kolmas teos samaa laatua on „Zouluaatto“. Täsfä näemme, kuinka rikkaasfa, jalon Majurin omistamassa kartanosfa suru ja lewottomuus on saanut asuin=siansfa, kun on wäwy=mies, katteini, kaukana Turkin sodassa. Erittäin on katteinin nuori rouwa yhä suruisfansa ja hänen kuusitoista=wuotias sisarensa, leppeä neiti Augusta, kokee lohduuttaa häntä huolisfään. Wanha sota=mies Pistol on myös huolestunut, sillä poikansa on myöskin sodassa. Zouluaattona tulee katteini kotia, omaistensa suurekfi ilokfi, mutta Pistolin poika ei tul=lutkaan. Katteinin edestä oli hän henkensä heittänyt. Mutta wanha sotilas pyyhkii khyneelen filmistään ja sanoo kyllä kärsimään oppineensa. Kun tahdotaan häntä ijäksensä jäämään kartanoon, wastaa ukko, että metsä=lammessa vielä kaloja kutee ja löythy teiriä metsäsfä. Tahtoo siis niinkuin ennenkin kuolinpäiwään saakka asua yksinäisessä mökisfään, mutta lupaa sentään nuor=relle neidolle useammin, kuin tähän asti, käydä ter=wehtimään kartanoon.

Tämmöiset owat lyhyesti sisällhykseltään nämä kuwaelemat Suomen kansan rauhallisesta elämästä. Ne owat, niinkuin jo sanottiin, yksinkertaiset ja kauniste=lemattomat, mutta wiehättävät juuri kaunistelematto=muutensa kautta, ja niin luonnonmukaiset, että kohta huomaa että Suomessa ollaan, Suomalaisista puhe on. Runoilijan harras rakkaus tämän Suomenmaan kauniisen luontoon ja sen wäestöön puhuu näisfä mah=tawalla tawalla joka lukijalle, jolla on sydän rinnassa, ja sepä se onkin, hynnä luontewuutensa, joka tekee nämät runot joka Suomalaisen sydämelle niin kalliikfi.

Mutta Runeberg on tuottanut Suomen kansalle vielä kalliimpiakin lahjoja, hän on kirjoittanut „Wän=

riffi Stål'in Tarinat". Näissä tarinoissa tekee hän meidät tutuksi sen ankaran ajan kanssa, jota vielä siellä täällä joku iäkäs muistelee lapsuutensa ajaksi ja jota tavallisesti tarkoittaa sanoilla „koska vähä Rhyssä maahan tuli". Tämä aika, vuosien 1808 ja 1809 sota, oli kärsimysten ja waiwojen aika enemmän kuin mikään muu, enemmän kuin nykkinen, jos silläkin on syitä walitukseen petetystä toivoista ja tyhjään menneistä wuosi-tuloista. Samallinen oli sekin aika. Rälkä ja kylmä silloinkin rasitti ja sen lisäksi vielä „sota laaksoisiamme soi".

Mutta esi-isämme kestivät sen ajan, he eivät wai-puneet, eivät ennen aikaansa arwelleet kaikkea menettäneeksi. Se nähti, se aika, mihinkä Suomen kansa kelpaa, että sillä on sisällistä woimaa kowiakin kohtia estämään, se nähti, että tappionkin kautta woi käydä esiin woittajana. Me kun luemme, mitä jalo runoilijamme, rakas Runebergimme, näistä ajoista laulaa, emmekö me tahtoisi nähtyä, ettemme ole suwustamme turmeltuneet, siitä suwusta, „joka taisi kaikki, waan ei kunniaansa menettää?"

Tämä sota eroitti Suomen kansan Ruotsin waltasta ja wei sen ihan uusille juoksuille, sillä wasta Ruotsista erottuaan on Suomen kansa tullut selwästi tuntemaan itsensä erinäiseksi kansaksi, jolla niinkuin muillakin kansoilla on eri tehtävänsä ihmiskunnan suuressa työssä, eri waiutus-alansa. Ja tähän tunteesen warmaan juuri nämät Tarinat owat wahvasti wai-kuttaneet. Se aina synnyttää oman arwon tuntoa, rohkeutta ja luottamusta, koska näkee heikolla, oman henkensä kyllä olewan woimia itseänsä säilyttämään kun katsojalle kaikki jo näkyy hukkaan menneeksi, niinkuin Suomen kansa sen näkee, sillä me olemme samaa lihaa ja werta kuin ne. Ei siis kumma, jos sydämemme sykkii lowemmin, kun luemme näitä Runebergin kumamia esi-isiemme töitä siitä ajasta, josta Wärwicki Stål'in Tarinat kertowat.

Nämä tarinat owat muuten semmoisia, että wai-hättävät kaikkia, jotka niitä lufewat, muukalaisiakin, ei

ainoasti meitä, niiden kansalaisia ja jälkeisiä, joista niissä lauletaan. Niitä onkin käännetty usealle kielelle, niinkuin Norjan, Tanskan, Saksan, Englannin, Franskan ja Wenäjän kielille.

Näillä runoillaan se siis oikeastaan onkin kuin Runeberg on tullut peri-suomalaisiksi runoilijaksi, suomalaisiksi kansallis-runoilijaksi. Jo ennenkin oli tämänkaltaisia säveleitä kanteleestaan kaikunut, esim. „Hauta Berhossa“ nimitetyssä runoelmassa, tämä sydäntä wirvoittava runo weli-sowusta ja palawasta isänmaarakkaudesta, jossa ihanalla tavalla laulaa „Hane“ ukosta ja hänen kuudesta jalo-mielisestä, urhoollisesta pojasta, jotka kaikki toinen toisensa perästä heittivät nuoren henkensä wälewämmän wihollisen piikkien alla. Wanha isäkin kuoli, kuoli ilosta poltetun talonsa rannoilla, ilosta että poikansa niin yksimielisesti olivat toisiansa kuolemaan saakka seuranneet. Tämänkaltaisia säveleitä kaikuu vastaanme „Hirwenhihtäjissäkin“, sen toisessa runomuksessa, ja wieläpä „Zouluuaton“ kolmannessa runomuksessa. Mutta „Wänricki Stäl'in Tarinoissa“ nämä hajalliset säveleet yhdistywät yhdeksi kokonaiseksi sankari-runoksi, jonka wertaista tuskin milläänkään muulla kansalla lienee.

Tämä runokokous on tullut todelliseksi kansallisrunoksi ja on, niinkuin sanottiin, waikuttanut paljon Suomalaisiin sydämiin. Jos se suuri Suomalainen kansallis-runoelma, jota Kalewalaksi kutsutaan, jos kansan-runot Kantelettaressa ovat paljon waikuttaneet kansallistunteen herättämiseksi, jos niiden kautta Suomen kansa selwemmin kuin ennen on tullut tuntemaan itsensä kansaksi, niin on warmaan Runebergin „Wänricki Stäl'in Tarinain“ waikuttama kentiesi yhtä suuri. Näiden Tarinain kautta ovat ruotsinkieliset Suomesa paremmin kuin ennen tulleet näkemään, että hekin ovat Suomalaisia, he ovat oppineet rakastamaan Suomenmaan historiallisia muistoja omanansa, ja lukemaan onneksi saada kuulua semmoiseen kansaan, joka semmoisia töitä on tehnyt. Näin on Runeberg jalojen runojensa kautta — laulettu Ruotsin kielellä tosin, mutta Suomalaisesta sydäimestä, Suomalaisella hengellä —

saattanut kaikkia, jotka tätä ennen eiwät sitä hymmärtäneet, taikka eiwät tahtoneet hymmärtää, saattanut sanon minä, kaikkia hymmärtämään, että siinä sodassa, josta puhe on, sama henki kiihoitti kaikkia, ylhäisiä niinkuin alhaisiakin, päälliköitä niinkuin miehistöäkin; yksi side, yksi toivo yhdisti kaikkia: yhteinen isänmaa.

Senpä sen näkee joka wertaalet mitä „Pilwen weikko“, „Sven Dufwa“, „Ne kaksi rakuunaa“, „Hurtti ukko“, „N:o 15 Stolt“, „Sotakuski“ ja tuhansia heidän wertaisiansa tunsi ja teki ja toiselta puolen taas mikä henki elähdytti „Luutnantti Ziden'in“, „von Konow'in“, „Otto Fieandt'in“, „Sandels'in“, „Döbeln'in“, „wanhan Lode'n“, „Tigerstedt'in“, „von Törne'n“, „Duncker'in“, „von Essen'in“, „Wilhelmi von Schwerin'in“, „Ablerecreutz'in“, monta, monta muuta jaloa miestä mainitsematta. Eikö kaikkia elähdytä ja kiihoita sama isänmaan-rakkaus? Ja vielä jos toisiinkin katsoimme, toisiin kuin sota-sankariin, mitä näemme? Mikä se on wäkewin tunne, joka liikkuu wanhan „Wänriffi Stäl'in“ sydämessä? Eikö isänmaan-rakkauden tunne? Mikä se on wäkewin tunne „Sota-wanhuksen“ sydämessä? Mikä „Torpan Tytön“, mikä „Sotilaspojan“, mikä wanhan Kranathörin „Wänrikin Markkinamuistossa“, mikä „Lotta Swärdin“, mikä murehtivan äidin „Weraan Näösfä“, mikä kowan weljefsen „Weljefset“ nimisessä runossa, mikä „Maaherran?“ Eikö sama kaikissa? Eikö isänmaan-rakkauden tunne kaikissa, se tunne, joka yhtyneenä ainoaan huokaukseen puhuu ylewästi ja suloisesti siitä kansan ylistyswärestä, joka „Maamme“ nimeä kantaa? Ja tässä tulee muistaa, että runoilija on kuwailut todellisia henkilöitä, ihan semmoisia kuin olivat, ei parempia, ei pahempia. Niillä on heikkoutensa, se on luonnollista, sillä he owat ihmisiä, mutta paras ja sywin tunteensa, mieli-jalous, hohtaa esiin kaikissa. Ja vuosien 1808 ja 1809 sankarien sydämissä löytyi jaloutta korkeassa määrässä, sen näet Runebergin runoista, jos kohta runosteltuakin niissä löytyy, sen näet, jos luet minä historian tahansa tästä sodasta. Kylläpä walitettawasti toistakin laatua löytyi, semmoisia kuin nuoru-

kainen, jota Torpan Tyttö itkee, semmoisia kuin Sotamarssi, hän josta Luutnantti Reiher tiesi:

„Eipä totta, että Klingspor
Seisahnut on kun miesi“,

waan josta sanoo että:

„Marski oli, hitto wieköön,
Niinkuin ennen matkasansa“,

ja vielä Ehnroth lisää:

„Hmekö, jos rakastaapi
Wateja, ei tappeluita“.

Toisi kyllä että semmoisiakin löytyi yksi ja toinen, sillä pelkureita aina löytyy, ja Runeberg ei säästäkään niitä, waan antaa töillensä ansaitun palkkansa. Mutta lukija katsahtaa mielellään, surkuttelevaisuuden khynelellä, pois tällaisista, sitä enemmän ilahuttaaksensa sydäntään niillä yleisillä muistoilla, joita tämä ihana runo-keräys niin suuressa paljouudessa säilyttää

„kansansa iki-iloksi“.

Nämä ilahuttavat ja kauniit osoitukset yksimielisyydestä ja isänmaanrakkaudesta, ne tietysti eivät taida muuta kuin mahtavasti puhua tuntoomme ja kehoittaa meitäkin yksimielisyyteen ja palawampaan isänmaanrakkauteen. Näin Runeberg siis, waikk' ei koskaan ole julkisesti pitänyt suomalaisuuden puolta, kuitenkin suomalaisuuden hyväksi on tehnyt yhtä paljon ja enemmänkin kuin moni muu sen harras puolustaja. „Hän on monen semmoisen sydämeen, josta sopi sanoa että:

„Hän ei taida meidän kieltä,
Eikä tunne tapojamme“,

ijäti kulumattomilla kirjaimilla piirtänyt nämät sanat:

„Sydämettä, Sumalatta
On se, jok'ei hartahasti
Innostuisi puoltumahan
Tätä maata kuoloon asti!“

Voimallisemmin kuin kukaan muu tässä maassa on hän wiritellyt ja lewitellyt kotimaan-rakkauden liekkiä, ja sillä suuresti auttanut Suomen kansan kipeimän haawan, kakskielisyyden, ehkäksi kasvamista. Kun näemme siis, että meidän maassamme ruotsinkielinen herrasääty ja suomenkielinen rahwas eivät, niinkuin monessa muussa maassa erikieliset säädyt, seisokse erikansallisuuksina wihoin toisiansa vastaan, kun näemme että suurin osa Runeberg'in aikalaisia herrasäädyssä, waikka harwa heistä tykenee itse työhön ryhtymään, kuitenkin suosiolla ja kansallisella mielellä katsowat suomalaisuuden edistymistä, niin muistakaamme että Runeberg'illa on siihen suuri, hywin suuri ansio*).

Jos siis Runeberg, mikä on epäilemätöntä, ru-noillaan tähän saakka on waikuttanut niin paljon hywää, kuinka paljoa suuremmaksi eiö hänen waikuttamansa muutu sinä päivänä, jona waikutus-alansa laajenee, jona hän ei enää puhu osalle kansastaan, waan koko kansallensa! Ja tämä päivä jo on lähestynyt. Isänmaata rakastawia miehiä on yhdistynyt äitinkiellellemme kääntämään „Wänrikki Stål'in Tarinat“, jotka owatkin kalliimmat lahjat kaikesta, mitä Runeberg on maallensa antanut. Tästälähin on hän olewa kielenkin suhteen Suomalainen, hän on luettava, ihmeteltävä, rakastettava köyhimmästäkin Suomen majassa, ja jalosti puhuva nykijelle ja tulewille mies-polwille esi-isien kotimaan-rakkaudesta ja kaikkia kehoittawa niiden jälkiä astumaan, niiden esikuwaa seuraamaan, jokainen woimiansa myöten ja sillä paikalla, joka itsellensä on määrätty.

So ennenkin on yritetty Runebergin runoelmia suomeksi kääntää. Niinpian kuin hawattiin hänen suurta merkitystä kansallis-runoilijana, ruwettiin kohta innolliseksi saamaan häntä suomenkielistenkin omaksi ja niin muodoin on ajan kuluessa suuri joukko runoelmiansa tullut suomennetuksi. Mutta „Wänrikki Stål'in Tari-

*) Nämä sanat owat lainatut kuwalehdestä „Maiden ja Merien Takaa“ 1865, jota muutenkin monessa suhteen olemme seuranneet.

nat", vaikka niistä yksi ja toinen jo ennenkin on ollut luettavana suomalaisessa purossa, niin ei niitä yhteen paikkaan koottuina sillä kielellä tähän saakka ole löytnyt.

On Runeberg vielä paljon muutakin runoilut, hywin korkeasta arvosta, waikk' ei isänmaallisesta si- fällisyydestä. Eräs runoelma „Runingas Tjalar“ on mitä ylewimpiä ja kauniimpia löythy. Siinä nähtetään ihmisen heikkous, kuinka mitättömät tahtonsa, mietteensä, tuumansa owat Raikkivaltaa vastaan sotimaan. „Nadeschda“ niminen teos kertoo erään Wenäläisen ruhtinaan rakkaudesta orja-tyttöön, Nadeschdaan. Näytelmäteoksiaakin on hän kirjoittanut muutamia, joista suuri murhenäytelmä „Salaminin Runinkaat“ (walmistettu w. 1863) on mainittawin, joka onkin taide-teos suuresta arvosta. Sen lisäksi löythy lähteneitä Runebergin kädestä melkoinen määrä käännöksiä muitten kansain runoudesta. Oman maan kansanrunoja on hän muutamia kääntänyt. Vielä on hengellistäkin runoilemista harjoittanut. Hän on, näet, ollut niitä, joidenka tehtäväksi on uskottu uuden wirsikirjan hankkiminen Suomen ruotsinkielisille seurakunnille, kun entinen ruotsinkielinen wirsikirja, niinkuin suomenkielisenkin wirsikirjan laita on, erittäinkin wanhan-aikaisen lause- ja sanan-tapansa suhteen on parannettava.

Mutta jo lienee aika lyhyesti mainita Runebergin elämänwaiheista. Hän on syntynyt Helmikuun 5:nä päivänä 1804, Pietarsaaren kaupungissa Pohjanmaalla. Isänsä, Lauri Ulrikki Runeberg, oli merikatteini wirtaltaan, mutta opin ja tiedon puolesta paljoa harjaantuneempi kuin meri-urhioit siihen aikaan, ja wieläwa meidänkin aikoinamme, ylimalkaan owat. Hän olikin lkenut itsensä ylioppilaaksi ja wasta sitten merille lähtenyt. Viti, Anna Maria Malm, oli myöskin lahjoitettu hywillä hengenlahjoilla sekä siwistynyt ja opin harjaantunut, hänkin. Kos maallisesta hywästä taasen kysymys on, niin semmoista ei Runebergin kodissa ylimäärin ollut. Wanhempansa oliwat köyhät. Lap- sia heillä oli kuusi, joista Johan Ludwig oli wanhin. Pienenä hän oli heikko ja kiwulloinen, niin että wasta

neljävuotijena alkoi käydä. Tämä kiinnittikin äitin sydäntä tähän lapseensa vielä enemmän kuin toisiin, ja poika taas puolestaan rakasti äitiänsä takaisin hellimmällä rakkaudella.

So pienenä nähti hän itsellensä olewan hellän sydämen ja aiwan ar'an oikeuden-tunnon. Tämän näkee seuraavasta. Kerran syksyllä äitinsä, näet, osti puoloja talven tarpeeksi, niinkuin tapanansa oli. Pikku Suhana Ludwigin oli oleminen kaupan näkijänä, kuinka muuten? Niinpä aina on pikku poikain tapana, koska jostain semmoisesta kysymys on. Kuulee siis hinnasta sovittawan, ja näkee kuinka äiti tähttää kapan, tähttää, tähttää että vielä kuffurakin päälle nousee, niinkuin marjoja aina mitataan. Pojalta, joka tämmöisistä säännöistä ei mitään tiennyt, tämä äitin mittaminen muka nähti ihan wäärältä, ja lapsellisella innolla esittää hän tämän niin hywin, että äiti lopulta noudattaa pojan tahtoa ja hymysuin pyyhkii kuffuran kapasta.

Runeberg oli juuri siihen aikaan käymään oppinut, koska se sota sytthi, jonka laulajaksi hän oli nouseta, vuosien 1808 ja 1809 sota. Syntymäkaupunkiinsakin tuli wihollisia, ja muiden muassa uljas Wenäjän ewesti Kulnew, se ensikatsannossa hirmuinen partasuu, joka kaikkea peljätti, mutta jolla kuitenkin, liemmin tutkitua, oli sydän, hellä ja hywä. Tätä kyllä pikku Runebergin monta kertaa lienee pakoon karannut, ennenkuin oppi häntä rakastamaan hywänä tuttawanansa, jonka ajan perästä taas monta kertaa istui karfean, mutta lapsirakkaan sotilaan sylissä. Tästä jalosta wihollisesta on Runeberg sittemmin „Wänrikki Stål'in Tarinoissa" laulanut, ja se on omaa äitiänsä hän tarfoittaa, kun hän lausuu:

„Mon' äiti kertoo kauhuaan,
Kun kurssamatta Kulnew tuo
Rehdolle astui suorastaan
Laps'-armahaisen luo,
Mut liisää: lasta suuteli
Hän waan ja nauroi lempeesti,

Ruin kovanafin seinällä,
Jos astut lähemmä".

Täällä koti-kaupungissa hän ensi kerran Döbeln'infin näki, hän se:

"Mies pienokainen, wanne otsallansa,
Se jalo, uljas, armas kenraali"

josta sitten lauloi ylewan kauniin runoelman „Döbeln Juuttahalla“.

Suwi-ajaksi Runebergin perhe tavallisesti muutti maalle asumaan, niinkuin useimmilla kaupunkilaisilla tapana on, ja asui siellä pienessä kesätuomassa meren rannalla. Täällä se olikin kuin Runeberg ensin hengitti sisäänsä sen rakkauden Suomen ihanaan luontoon, jonka yhä runoissaan osoittaa.

Kun tuli aika panna poika kouluun, lähetettiin häntä Duluun, missä hänellä oli rikas, lapsetoin eno, tulliherra wiraltaan. Mutta eno kuoli jonkun ajan sen perästä kuin Runeberg oli hänen luoksensa muuttanut. Hän tuli nyt Waasan kouluun, joka kaupunki olikin kotoansa lähempänä. Runeberg oli iloinen ja huimapäinen poika ja otti mielellään osaa kaikellaisiin ihstillisiin wehkeisiin, alati walmis semmoisia keksimään, kun waan niin piti olla. En voi olla puhumatta eräästä kurista, jonka asuin-kumppaniensa kanssa muun muassa teki. Runeberg, näet, asui yhdessä kolmen muun pahajuonisen pojan kanssa muutaman wanhan rehellisen waimon luona. Wuija kun ravitfi poikia eräällä puuro-lajilla, joka ei ollenkaan ollut heidän mieleen, niin sanoivat he semmoista puuroa ei enää syöwänsä, jos sitä heille vielä tarjottaisiin, uhkasiwatpa vielä, jos heitä pakoitettaisiin siihen, epä-toiwostansa synthwällä päätöksellä, repiä katon alas ja heittäythä sen alle kuolemaan. Wuija kun piti puuron hywänä kyllä semmoisille herroille, ei poikain uhkautjista mitään huolinut. Mutta mitä tapahtui! Kerran kun taas, tavallisuuden mukaan, tuli puuro-wati kädessä portaita ylös poikien kammariin ja juuri on owa

aufaisemaisillaan, niin kuuluu sijältä kauhea jylske ja paksulta tomua tuoksuu vastaan. Samassa kuuluu myös läpi-tunkeva walitus ja woivotus, ja yhtäkkiä kaikki tulee haudan hiljaiseksi. Rowasti säikähtyneenä, kun jo lulee poikain uhkauksensa tähtäneen, pudottaa muija puuro-watin käjistään, ja sitten kipsin kipsin, niin pian kuin waan wanhat polvensa kantoivat, portaita alas kauheata thötä kertomaan ja, jos mahdollista, apua saamaan. Jo pian kokoontuikin koko talon wäki, kenties wähän toisistakin taloista. Rauhistus kaswoilla ja sykkiwin sydämin astutaan ylös, aukeistaan owi ja — mitä nähdään? Pojat weitikat istuvat terweinä, ruusu-postikisina pöydän ympärillä, jokainen kirja lädessä, ja luetaan oikein ahkerasti. Oli laanpa vielä suuresti kummeksiminaan, mikä sattumus heille niin paljon wieraita toi. Mutta jylske ja melske? Huuto ja parku, mistä se sitten? Oliwat, näet, weitikat katon-orsiin pistäneet päreitä koko joukon ja wieläpä päälliseksi asettaneet sinne halkoja ja tiilikiviä, ja kun muija aukasi owen temmattiin kaikki suurella äänellä lattiaan. Sitten nopeasti kaikki romu pesään, ja mihinkä waan saatiin, niin ettei jälkeäkään näkynyt koko laitoksesta.

Jo tällä ajalla teki Runeberg ensimmäiset koetukset runomisessa. Hänsä, ilolla nähden poikansa koeteita, ei kuitenkaan pilannut häntä aikaisella kehumisella, waan nähti säälimättä wirheet, missä wirheitä löytyi.

Lokakuun 5:nä p:nä 1822 tehtiin Runeberg ylioppilaaksi Turun yliopistossa. Kun oli kotonsa köyhä, ettei sieltä ollut apua odottamista, päätti Runeberg ottaa tarjotun koti-opettajan toimituksen Saarijärwellä. Täällä ja sitten Kuowedellä käwi hän jouto-aikoinaan ahkeraa metsästämysä ja kalastamasä, askaroimisia, joita koko elinkautensa suuresti on rakastanut. Näillä retkillä oppi hän Sydän-Suomen ihanaa luontoa tuntemaan, näillä Sydän-Suomen kansaa, ja se onkin silminnähtävästi muistoja näiltä seuduin, jotka puhuwat lukijalle „Hirwenhiihtäjissä“ ja „Hannassa“, joista kuitenkin toinen ilmestyi vasta vuonna 1832, ja toi-

nen 1836. Täällä hänen myös sanotaan tulleen tutuksi erään Wänrikin kansa, joka kertoi hänelle juttuja 1808 vuoden sodasta. Tästä sai „Wänrikin Stäl'in Tarinat“ alkunsa.

Pari vuotta täällä maanseudussa elettyhänsä, palasi Runeberg Turkuun jälleen, omaa opintoaan jatkaakseen, ja elätti itsensä täälläkin lasten opettamisella. Vuonna 1827 vihittiin hän maisteriksi. Tämä oli viimeinen maisterivihkiäis-juhla Turussa. Turku paloi vielä samana vuonna syksyllä, (syyskuun 4 ja 5 p:nä) ja yliopisto muutettiin Helsinkiin. Tanne Runebergin muutti yliopiston kansa ja täällä sitten fewäällä 1830 ulosantoi painosta ensimmäisen vihkon pieniä runoelmiansa, saman vihkon, josta puhuttiin että piispa Franzén siitä lausui suurella kiitoksella.

Samana vuonna määrättiin hän puhetaiteen dosentiksi (opettajaksi) yliopistoon, ja seuraavana vuonna (1831) meni hän naimisiin Fredrika Lotta Tengströmin kansa, johon jo Turussa oli mieltynyt, ja joka, itse runollinen ja kauno-kirjallisuutta harjoittava, olikin aiwan luotu niin suuren runoilijan waimoksi.

Helsingissä wiipyi Runeberg wuoteen 1837. Tämän ajan kuluessa oli runoilijan maineensa yhä, uusien teokkien ulosantamalla, kaswanut ja lewinnyt. Tästä ajasta owat „Hirwenhihtäjät“, „Hanna“ ja uusi wihko pienempiä runoja.

Wiimeksi mainittuna vuonna määrättiin hän Kreikan kirjallisuuden lehtoriksi Porwoon lukioon, jota wirkaa hän, suuresti kunnioitettuna ja rakastettuna oppilailta, toimitti koko kaksikymmentä wuotta, elikkä wuoteen 1857, jolloin tähden eläke-rahaman saatuaan erosi wirastaan.

Tällä ajalla oli painosta ilmestynyt „Souluwaato“ ja „Nadeschda“ (1841), kolmas osa pienempiä runojaan (1843), „Kuningas Tjalar (1844) ja wihdoin ensimmäinen osa „Wänrikin Stäl'in Tarinoita“ (1848). Wiran toimituksista wapaana, on hän w. 1860 ulosantanut toisen osan „Wänrikin Stäl'in Tarinoita“ ja vielä myöhemmin nähtelmäteokset „Kan ej“ (En woi!)

(1862) ja „Salaminin Runinkaat“, (1863) josta jälle-
mäisestä jo sanasen mainitsimme.

Suuret ja monenkaltaiset ovat ne kunnian- ja kii-
toksen-lahjat olleet, joilla niinhyyin hallitsijat kuin
kansat ovat muistaneet jaloa runoilijaa. Oman maan
hallitsijoilta on hän saanut vastaanottaa erinäisiä suo-
sion osoitteita, Ruotsin ja Tanskan runinkaat ovat
kilwailleet kunnioittamistansa näyttämään. Ruotsin
kansaa oli vuonna 1851, kun Runeberg kävi Ruot-
sissa, wäsymätöin häntä kunnioittamaan, ja oma kan-
sansa on antanut monta kallista osoitusta rakkaudes-
taan ja kiitollisuudesta. Näitä kunnian- ja rakka-
uden osoituksia Runeberg arwattawasti on ottanut ilolla
wastaan, mutta ne tosin eivät ole waikeuttaneet jota-
kin hänen muuttumiseksi entisestään. Hän on yhä
pysynyt samana suorana ja teeskentelemättömänä ih-
misenä kuin ennenkin, jommoisena lukija hänen koh-
taa runoisjansakin. Kesä-aikoina Runeberg asuu Krok-
näs'in maapaikalla merenrannalla, noin peninkulman
matkalla Borwoon kaupungista. Täällä, yksinkertai-
sessa mutta wieraswaraisessa kodissaan, sydämellinen
ukko viimeisiin aikoihin saakka aina ilolla on ottanut
wastaan wieraita, tuli sinne ken tahansa. Joskus wuosi
sitten kohtasi hänet halwaus, kun oli metsässä ketun
pöyhnti-toimissa. Kaikkeksi onneksi oli hänellä yksi po-
jistsansa muassa, niin että taidettiin apua saada. Wä-
hitellen on hän toipunut jälleen, mutta walitettawasti
tuskin koskaan enää lienee tulewan entisillensä. Pe-
lättävää on kumminkin suuresti kanteleensa ijäksi wai-
enneen. Mutta niinkin, on kanteleensa ijäisesti, niin
kauan kuin Suomenmaata ja Suomen kansaa löyhyy,
kaiwua. Ne säweleet, jotka siitä jo on wawahtaneet,
ne eivät kuole sinä ikänä, ja jos kohta ei enää uusia
saada kuulla, on Runeberg jo tehnyt kylliksi, on
onnistuttanut isänmaatansa lahjoilla, niin kalliita kuin
mikään runoilija woi isänmaallensa tarjoa. Jos to-
sin totta onkin, mitä hän itse on laulanut:

„On maamme köyhä, siksi jää“,

niin woi toiseltakin puolen sanoa, että se maa, se

kanja on rikas, jolle se onni on suotu, että saapi omak-
sensa lukea miehen, runoilijan semmoisen kuin Johan
Ludwig Runeberg.

A. D. B.

Lopuksi liitämme tähän sen Runebergin runoel-
man, joka warmaan, kuten toivomme, on kansalais-
lauluna kaikuma yli koko Suomenmaan, niinkuin se
tähän asti semmoisena on pidetty Suomen ruotsinkie-
lisiltä, aina laulettu *) ja kuunneltu seisoen ja pal-
jain päin.

Maamme.

Di maamme, Suomi hynnyinmaa,
Soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkula,
Ei wettä, rantaa rakkaampaa,
Kuin kotimaa tää pohjainen,
Maa kallis isien.

On maamme köyhä, siksi jää,
Jos kultaa kaipaa ken.
Sen kyllä wieras hylkää,
Mut meille kallein maa on tää,
Kanss' salojen ja saarien
Se meist' on kultainen.

Omatpa meistä rakkahat
Kohinat koskien,
Ikuisten honkain huminat,

*) Sen kauniin nuotin on tehnyt mainio soittoniekkä Fr.
Paciüs, laulunopettaja Suomen yliopistossa.

Täht'hömmet, lesät kirkkajat,
 Kaikk' kaikki, laulain, loistaen
 Mi lumos' sydämen.

Täsf' auroin, miekoin, miettehin
 Isämme sotivat.
 Kun päivä piili pilvihin
 Tai loisti onnen paistehin,
 Täsf' Suomen kansan suurimmat
 He waiwat kokiwat.

Ken taistelut ne kaikki woi
 Kertoilla kansan tään,
 Kun sota laaksoisjamme soi
 Ja halla nälän tuskat toi?
 Sen wert' ei mittaa hyskään
 Ei kärsimystäkään.

Täsf' on se weri wuotanut
 Edestä meidänkin,
 Täsf' ilonsa on nauttinut
 Ja täsfä huoltaan huokailnut
 Se kansa, jolle muinoisin
 Kuormamme pantihin.

Täsf' olla meidän mieluißt' on
 Ja kaikki suotuisaa;
 Waikk' onni mikä tulkohon
 Meill' isänmaa on verraton.
 Mit' oisi maassa armaampaa,
 Mit' oisi kalliimpaa?

Ja täsfä, täsf' on tämä maa,
 Sen näkee filmämme;

Me kättä voimme ojentaa
 Ja wettä, rantaa osoittaa,
 Ja sanoa: kas tuos! on se
 Maa armas isäimme!

Jos loistoon meitä saatettais
 Waikk' kultapilvihin,
 Miss' itkien ei huoattais,
 Waan tähtejn riemun sielu fais,
 Dis tähän kurjaan kotihin
 Halumme kuitenkin.

Totuuden, runon kotimaa,
 Maa tuhat-järwinen,
 Elomme sulta suojan saa,
 Sä toivojen ja muistoin maa
 Nin' ollos, onnen waihdellessen,
 Sä vapaa, riemuinen.

Sun kukoistukses kuorestaan
 Kerrankin puhkeaa;
 Viel lempemme saa nousemaan
 Sun toivos, riemus loistossaan
 Ja kerran laulus, synnyinmaa,
 Korkeemman kaiun saa.